

Април 2026.

број 31

ПОЛИИНФО

лист ученика и професора Политехничке школе / a Politehnikai Iskole tanulóinak és tanárainak lapja

Ленка Тодосијевић, ЛТД 4/11

*Чашу меда још нико не попи,
Што је чашом жучи не загрчи;
Чаша жучи иште чашу меда,
Смијешане најлакше се пију.*
Петар II Петровић Његош

Ништа није немогуће за онога ко има вољу покушати.
Александар Велики

Што људи имају више услова за срећу, то су несрећнији.
Пауло Коелњо

Има људи који се више радују туђој несрећи, него својој срећи.
Бранислав Нушић

*Међу пријатељима треба волети не само оне које жалосте ваше несреће,
него и оне који нам не завиде на срећи.*
Сократ

Срећу одређује стање нашег духа, а не догађаји.
Далај Лама

*Успех није коначан, неуспех није фаталан:
храброст да се настави је та која се рачуна.*
Винстон Черчил

Ама, мисли добро, па ће добро и бити.
Иво Андрић

*Непријатељи, то су само наши прерушени пријатељи,
које од нас дели само какав неспоразум или предрасуда.*
Јован Дучић

Прво те игноришу, онда ти се смеју, онда те бију, и онда побеђујеш.
Махматма Ганди

*Спуштавах се ја на ваше уже,
Умало се уже не претрже,
Од тада смо бољи пријатељи,
У главу ми памет ућерасте...*
Петар II Петровић Његош

РЕЧ УРЕДНИКА

Пред вама је нови број нашег часописа, тридесет први, на чијим страницама можете са радосћу и задовољством прочитати текстове у оквиру устаљених рубрика које вас усредсређују на новинарски израз наших ученика, чланова Новинарске секције и наставника.

Овај број школског листа у себи садржи чланке које су писали наставници школе, као и литерарне и ликовне радове наших ученика. Часопис је на овај начин добио своје контуре и сталне рубрике које ће се временом све више богатити.

Свака реч у овом часопису трајно бележи размишљања, емоције и љубав. Свака насликана боја ученичких радова доприноси лепоти и естетици ових белих страница, заједно искомбиноване речи са сликама чине да часопис живи.

Хвала свима који су учествовали у стварању овог броја часописа. Свако од вас је оставио мали траг који ће некоме отворити пут ка новим сазнањима!

Ученицима, наставницима и осталим нашим радницима честитам предстојећи Дан школе.

Љубомир Татар, мастер филолог
главни и одговорни уредник

Садржај/Tartalom:

	Актуелности – Aktualitások	4
	Психологија – Pszichológia	16
	Фотографије првака – Az elsősök képei	18
	Архитектура – Architektúra	20
	Практична настава – Gyakorlati oktatás	23
	Примери добре праксе – A gyakorlat jó megvalósítása	26
	Пројекти – Projektek	27
	Такмичења – Versenyek	28
	Ученички радови – Diákmunkák	31

ИМПРЕСУМ

Директорка: **Сњежана Рајковић**

Главни и одговорни уредник, уредник редакције на српском језику: **Љубомир Татар**

Уредник редакције на хрватском језику: **Бруно Дроњић**

Уредник редакције на мађарском језику: **Зита Цвијин Калман**

Уредник редакције на енглеском језику: **Снежана Верикиос**

Технички уредник: **Едина Бичкеи**

Лектура и коректура текстова: **Дијана Кртинић, Зита Цвијин Калман, Бруно Дроњић, Снежана Верикиос**

Графички дизајн, прелом и монтажа: **Едина Бичкеи, Мирјана Митрић**

Штампа школска штампарија Политехничке школе, Суботица

Тираж: **170 примерака**

Сајт школе: **www.politehnickasu.edu.rs**

Штампано: **април, 2026. године**

80 ГОДИНА ТЕХНИЧКОГ

У конгресној сали „Велике терасе“ на Палићу, 27. новембра 2025. године, свечаном академијом је обележено 80 година техничког образовања у Суботици, у организацији три средње школе – Хемијско-технолошке, Политехничке и Техничке школе „Иван Сарић“.

Свечаној академији присуствовали су представници Министарства просвете, Школске управе, Града Суботице, као и братских школа из Мађарске и Словеније. Током претходних деценија, поменуте три школе – Техничка школа „Иван Сарић“, Политехничка и Хемијско-технолошка школа од 1945. године образовале су десетине хиљада мајстора, техничара и инжењера, који су својим знањем и радом дали велики допринос развоју суботичке привреде и широј заједници.

Србија је 2017. године увела Закон о дуалном образовању на нивоу средњег образовања и тада су суботичке школе потврдиле свој квалитет и дале конкретне резултате у сарадњи са привредом.

Током манифестације, присутнима су се обратили и навели значај дуалног образовања Никола Матковић, директор Хемијско-технолошке школе, Габријела Грујић, директорка Канцеларије за дуално образовање и Срђан Самарџић, представник Града Суботице.

– То чинимо не само кроз стипендије за ђаке у дефицитарним занимањима, које имају за циљ да ојачају везу између привреде и образовања, већ и кроз многобројне облике сарадње, као и кроз константна улагања у школе. Наш заједнички задатак и обавеза јесте да ове школе наставе да подижу ниво квалитета образовања, да буду пример добре праксе у региону и да с поносом проносе име Суботице. Кроз овакво образовање кадрова на најсавременијој опреми, стварамо компаративну предност Републике Србије како за развој домаће привреде тако и за привлачење инвеститора који препознају образовање као један од најважнијих ресурса за будућност – истакла је Јасмина Стевановић, секретарка Секретаријата за друштвене делатности.

ОБРАЗОВАЊА У СУБОТИЦИ

Политехничка школа у Суботици представља једну од најважнијих образовних институција техничког усмерења у Србији, али и у региону.

Прошле године смо обележили значајне годишњице, не само 80. рођендан наше школе, већ и 80 година техничког образовања у Суботици.

Када се осврнемо на традицију и зађемо дубље у историју нашег града, видећемо да је образовање ученика за техничке и привредне струке у Суботици започело још давне 1883. године оснивањем занатске школе основног нивоа.

Током година и деценија, наша школа се развијала и модернизовала пратећи технолошки напредак и промене у образовним трендовима увођењем нових смерова. Оно што нас посебно издваја јесте спој теорије и праксе, јер у радионицама, кабинетима и учионицама

ученици стичу знања која могу одмах да примене – било да одлуче да наставе школовање на факултетима, било да се запосле.

Наш квалитет рада потврђују и успеси наших ученика који постижу изузетне резултате на такмичењима, освајају награде, учествују у пројектима и својим радом у локалној заједници доприносе очувању културне и техничке баштине града.

Овај јубилеј је прилика да се сетимо свих оних који су допринели развоју наше школе: професора, мајстора, директора, административног и помоћног особља, али и бројних генерација студената који са поносом кажу да су похађали Политехничку школу у Суботици.

Свечаној академији на Палићу присуствовали су представници наших братских школа – Техничке школе из Власотинца и Средње стручне школе „Ведреш Иштван“ из Сегедина.

ПОСЕТА ТЕХНОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА ИЗ НОВОГ САДА

У четвртак, 6. новембра 2025. године, у нашој школи гостовали су представници Технолошког факултета Универзитета у Новом Саду. Матурантским одељењима представили су план уписа на основне академске студије 2026/2027. године, као и програме које факултет нуди.

Захваљујемо се представницима Технолошког факултета на дивном предавању.

ИНКЛУЗИВНИ ФОРУМ ОМЛАДИНСКОГ ПОЗОРИШТА

Удружење „ЗаЈедно“ је имало задовољство да позове ученике и наставнике средњих школа на јавно извођење сцена Инклузивног омладинског Форум театра, које се одржало у уторак, 16. децембра 2025. године, у 11 часова, у простору Фондације „Данило Киш“.

Форум театар представља интерактивну форму позоришта у којој публика постаје активни учесник у проналажењу конструктивних решења за ситуације насиља, дискриминације или других видова социјалних изазова. Након приказане сцене, „џокер“ (водителј) позива публику да предложи и испита другачије начине реаговања, чиме се подстиче критичко мишљење, емпатија и активно учешће младих.

У програму учествују млади са и без инвалидитета, који су током протеклих месеци кроз драмске радионице самостално креирали сцене на тему коју су идентификовали као посебно значајну за вршњачке односе.

Овим догађајем доприносимо сензибилизацији младих и шире заједнице за потребе и изазове маргинализованих група, настављајући традицију дугу девет година.

ПОСЕТА КОЛЕВЦИ

Ученици наше школе су у петак, 19. 12. 2025. године, обрадовали своје другаре из Дома за децу ометену у развоју „Колевка“, изненадивши их новогодишњим пакетићима које су прикупили у организацији Ученичког парламента. Срећни смо што смо могли да допринесемо ширењу празничног духа и да проведемо време с њима.

ДЕДА МРАЗ

У понедељак, 22. децембра 2025. године, у Политехничкој школи владала је права празнична чаролија – децу запослених обрадовао је Деда Мраз, уз пуно радости, смеха и лепих жеља.

Захваљујемо се и ученицама ТФ 1/10 одељења: Луни Јеремић, Анђели Дракулић, Лари Шлемендер и Милицы Шарковић које су забележиле овај радосни дан наше деце.

САЈАМ ОБРАЗОВАЊА И НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА У БЕОГРАДУ

У среду, 29. октобра 2025. године, отворен је 54. Сајам образовања и наставних средстава у Београду. Политехничка школа је на овогодишњем сајму представила своје образовне профиле по дуалном моделу образовања.

Представљени су ученички радови и достигнућа, компаније у којима се спроводи практична настава, као и спонзор школе на овогодишњем сајму – фирма „Мастерпласт“ из Суботице.

Захваљујемо се Канцеларији за дуално образовање и НОКС-у на прилици да учествујемо на сајму, посети директорке др Габријеле Грујић, као и професору Борку Петровићу, државном секретару у Министарству просвете.

ШКОЛСКА СЛАВА СВЕТИ САВА

Школска слава Свети Сава и ове године прослављена је свечано сечењем славског колача, уметничким програмом и изложбом радова ученика Политехничке школе.

Обележавању Савиндана, осим бројних гостију, бивших и садашњих наставника школе, запослених и ученика, присуствовао је и нови кум школе Иван Риман из фирме „Riva color“.

ДАН ГРАЂЕВИНАРСТВА

Политехничка школа заједно са Грађевинским факултетом је 12. марта 2026. године организовала „Дан грађевинарства“ у циљу промовисања грађевинске струке и представљања образовних профила Политехничке школе за будуће средњошколце.

Манифестација „Дан грађевинарства“ је намењена ученицима 7. и 8. разреда основних школа, средњошколцима, јавности и медијима. Организован је низ радионица и практичних активности које су повезане са струком, као и упознавање са различитим занатима и савременим токовима у грађевинарству.

Дани градитељства настали су из потребе да се привуку будуће занатлије и инжењери, јер је последњих година потражња за добрим грађевинским радницима порасла, а прави циљ је да се уједине три најважнија сегмента у овом процесу – средње школе, факултети и грађевинске компаније.

Присуство представника грађевинских предузећа додатно је обогатило програм и омогућило ученицима да се ближе упознају са реалним потребама тржишта рада.

МЕЂУНАРОДНИ ДАН БРОЈА ПИ ПИ КАО АРХЕТИПСКИ ТРАГ БЕСКОНАЧНОСТИ

Поводом Међународног дана броја Пи (14. март) припремљене су зидне новине које попут малог острва знања позивају посматраче да на тренутак застану и зароне у чаробни свет математике. На пану је представљен научни часопис „Матка” – часопис за младе математичаре, који већ годинама подстиче радозналост, истраживачки дух и љубав према математици код младих. Ту су се попут ситних искри на мапи знања нашли текстови, занимљивости и мисли великих научника, подсећајући да математика није само низ формула и правила, већ јединствени језик којим човек настоји да разуме склад и тајну света.

Посебну естетску и креативну вредност пану дала је ученица Теона Иловац, ЛТД 4/11, која је осмислила његов визуелни идентитет. Њена идеја спојила је математичке симболе, боје и инспиративне цитате у складну целину, тако да је пано постао простор у коме се сусрећу знање и уметнички израз. Сваки детаљ позива посматрача да на тренутак застане, загледа се у знак π и помисли на бескрајни низ његових децимала – на тајну која вековима буди дивљење и радозналост.

Испред зидних новина организован је и час који је окупио одељење ТД 2/5 у заједничком промишљању о математици. Кроз разговор, размену идеја и маштовите одговоре, ученици су покушали да осветле тему Пи као архетипски траг бесконачности. У тим размишљањима број Пи није био само однос обима и пречника круга, већ симбол непрекидног кретања мисли и подсећање да људска тежња ка знању нема краја – баш као ни бескрајни низ његових децимала. Тако је број Пи постао повод за сусрет знања, креативности и заједничког дивљења математичкој лепоти, показујући да се иза сваке формуле крије дубља прича о човековој жељи да разуме свет.

Наставник–ментор: Ружа Јеличић

ДАН ОТВОРЕНИХ ВРАТА

Матуранти основних школа и њихови родитељи имали су прилику да се у суботу, 21. марта 2026. године, упознају са образовном понудом наше школе.

Дану отворених врата присуствовао је велики број заинтересованих ученика, који су могли да се упознају са свакодневним животом школе, различитим смеровима и практичном наставом, као и да директно постављају питања професорима и ученицима.

Ученици могу да бирају и између многобројних смерова, као што су Ликовни техничар, Техничар за графичку припрему и Техничар за штампу. У наредној школској години биће отворено десет одељења, од којих два на мађарском језику. Једно је трогодишње, у оквиру којег ученици могу стећи занимања – Керамичар (постављач облога) и Оператер основних грађевинских радова, док је друго четворогодишње – смер Грађевински техничар.

ПОЛИТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ

Ђенђи Аранчић Данча, професор стручних предмета: „Што се тиче смера Грађевински техничар, то је четворогодишњи смер. Мало је другачији од онога на шта смо до сада навикли, јер смо претходних година заправо имали смер Архитектонски техничар. Постоји разлика – они не само да ће бити укључени у пројектовање зграда, већ ће бити упознати и са пројектовањем путева, мостова и тунела.“

Леа Торнаи, матуранткиња: „Мени су ове четири године биле веома добре, јер сам научила све што сам желела. Занима ме архитектура, посебно ентеријер, и зато препоручујем ученицима осмог разреда да дођу овде, јер кроз сопствену креативност могу да осмисле и пројектују готово било шта.“

ЗИДНЕ НОВИНЕ

Zapitaje mene često:
što sam uvek vedra lika,
kako svoju sudbu snosim
bez vapaja i bez krika? (1)

Kažem tada: u mom srcu
jedna svetla takva ima,
koja vazda daje smisla
mom životu i snovima. (2)

Jer: i kad nas sudba kinji,
a nevolja gruba tara,
potnje ce nam lakše biti
kad nam život štiti vera. (3)

Vera ne zna šta je mržnja,
šta samoća, šta dosada.
Vera diže, vera krepi,
ko veruje ne propada. (6)

Jovan Jovanović Zmaj
MOJOJ VERI

Bez vapaja i bez krika?
Dari dali malo ploda,
mada u mom biću žive
razum, ljubav i sloboda. (3)

Samo s pravom verom čovek
i u bedi mira nađe,
a puta pravde i istine
u životu retko sađe. (4)

Бојана Ђурђевић, Ана Сливка, Нађа Такач, Миљана Филиповић и Драгана Шево
(ученице одељења ТМ 4/9)

Наставник–ментор: Ружа Јеличић

Ружа Јеличић

УЧЕНИК КАО СТВАРАЛАЦ: ПУТОВАЊЕ КРОЗ ИДЕЈЕ И ОСЕЋАЈЕ

Најдубље, најлепше и најаутентичније у сваком ученику је његова способност да ствара. Ученик није пасивни чувар информација, већ активни тумач света који га окружује; он је мали истраживач, мислилац, сањар и градитељ. У сваком кораку учења постоји траг унутрашњег стваралачког импулса, оног тренутка када ученик повезује оно што зна са оним што осећа и тиме отвара врата нечему новом. Стваралаштво, схваћено у најширем смислу, не своди се само на уметничку продукцију. Оно је присутно у начину на који ученик решава проблеме, како тумачи текст, како обликује мисао, како се сналази у непознатим ситуацијама и како изграђује однос према свету. Стваралачки ученик преобликује, допуњује и проширује знање уносећи део себе у сваки нови увид. Његово стваралаштво је путовање, понекад мирно, понекад бурно, али увек лично, значајно и трансформативно. Ученик може да буде срећан само ако постане оно што треба да постане и ако се развије само из семена које носе у себи (Ошо, 2011). Кроз образовање, искуства, унутрашњу рефлексију и стваралачки чин, то семе се може подстаћи на раст. Слично као што биљка треба светлост, воду и земљу да би израсла, тако и ученик мора имати одговарајуће околности — подршку, љубав, изазове и слободу да би остварио свој пун потенцијал (Ошо, 2011). Ученик као стваралац смело ступа на позорницу живота, покушавајући на свој начин да приђе стварима и појавама око себе, да испита њихове карактеристике, да упозна свет и пронађе своје место у њему (Живковић, 1959). На тај начин упознаје и изграђује различита оруђа, открива разноврсне могућности, проверава своје капацитете и таленте, и ствара (Живковић, 1959). Охрабрује се на изазовне подухвате, навикава на издржљивост, стрпљење и упорност, тако се развијају његове мисли и узлеће фантазија, богате се искуства, јачају и челиче његове снаге (Живковић, 1959). Најзначајнија особеност ученика као ствараоца јесте оригиналност и слобода са којом прилази стварима којима се посвећује изграђујући све оне племените особине човека - ширина и разумевање света, стваралачки занос, хуманост и ведрина (Живковић, 1959). Ученик као стваралац зна да поређење уноси сукоб, амбицију и имитацију; да трудећи се да буде неко други, поништава свој живот, престаје да поштује себе, постаје имитатор и копија (Ошо, 2011). Поштуј, прихвати и препознај себе — три су кључне тачке на путу ка аутентичности. Поштовање себе је темељ свих даљих корака, јер без поштовања својих вредности и граница, ученик не може да изгради

унутрашњу стабилност (Ошо, 2011). Прихватање себе му даје унутрашњу снагу да живи у складу са собом, да буде љубазан према себи и да расте кроз своје несавршености (Јеротић, 2021). Препознавање себе је корак ка дубљем разумевању ко заиста јесте, што му омогућава да донесе мудре одлуке које одражавају његову истинску природу (Јеротић, 2021). Овај пут самоспознаје и самоприхватања није лак, али је неопходан сваком ученику који жели да живи живот у потпуности. Када постигне ову хармонију, не само да постаје срећнији, већ и способнији да доприноси свету око себе, јер само особа која је у миру са собом може да шири љубав, разумевање и светлост (Јеротић, 2021). Стваралачки чин за ученика је исто што и рођење Исуса за људску историју; испуњен љубављу и чистотом претвара таму у светло, тугу у радост, патњу у срећу; буди у ученику духовну глад за нечим што превазилази материјално, дубоку тежњу ка слободи која га учи да се радује сунчевој светлости и лепршавости живота; помаже му да спозна да се у његовој души налазе они исти елементи, тежње и осећања који испуњавају душу људске заједнице (Џубран, 1999); да се иза свега опипљивог скрива снага нежности, милосрђа и правде (Џубран, 1999). Уз помоћ стваралаштва ученик се може супроставити рђавим осећањима, сузбити мржњу, завист, гнев и сачувати здрав разум, живети светлим, умним и осећајним животом знајући да снажан ум, посвећеност и љубав чине сваки тренутак енергичнијим, плоднијим и богатијим (Берђајев, 2014). На овај начин ученик почиње бити опијен извором идеја, почиње да се ставља у вечност простора и времена спознајући да је највећа радост у мирној енергији, у смелости и у поверењу у себе (Берђајев, 2014).

Литература

- Берђајев, Н. (2014). *Смисао стваралаштва*. Београд: Логос.
- Живковић, В. (1959). *Рад у животу детета*. Београд: Рад.
- Јеротић, В. (2021). *Шта треба у себи мењати?* Београд: Задужбина Владете Јеротића
- Ошо (2011). *Слава, богатство и амбиција : које је право значење успеха?* Београд: Лео Комери.
- Џубран, Х. (1999). *Глас учитеља*. Београд: Паидеиа.

ПРИЧА О ПАЖЊИ, ТЕЛЕФОНУ И НЕВИДЉИВОЈ ГОРИЛИ

Замислите следећу ситуацију: гледате видео у којем неколико људи додају лопту једни другима. Ваш задатак је једноставан – треба само да пребројите колико пута играчи у белим мајицама додају лопту. Већина људи се потпуно фокусира на бројање. После минута гледања добију питање: „Да ли сте приметили горицу?“ Многи одговоре „Какву горицу?“ А онда се видео пусти поново. И заиста – усред сцене, кроз кадар пролази особа обучена у костим горице, стане на средину, удари се у груди и изађе. Невероватно је да велики број људи то уопште не примети.

Овај познати психолошки експеримент показује нешто веома занимљиво – наша пажња је ограничена. Када смо фокусирани на један задатак, врло лако можемо да пропустимо нешто очигледно што се дешава пред нашим очима. Психолози то називају слепа тачка пажње – када не видимо нешто не зато што нам је вид лош, већ зато што наш мозак није усмерио пажњу на то.

Колико је заправо заузета наша пажња?

Ако погледамо један обичан школски дан, видећемо да је наша пажња стално растрзана. Телефон вибрира, стижу поруке, нотификације са друштвених мрежа, неко шаље нови видео, неко коментарише фотографију, а истовремено покушавамо да пратимо наставу или учимо за контролни. Мозак тада покушава да ради више ствари одједном. Иако често мислимо да смо добри у мултитаскингу, истина је другачија. Научна истраживања показују да мозак заправо не ради више ствари истовремено, већ веома брзо пребацује пажњу са једне ствари на другу. Свако то пребацавање троши енергију и смањује концентрацију. Често се дешава да читамо лекцију неколико пута, а да се на крају једва сећамо шта смо прочитали. Није проблем

у памћењу, проблем је у пажњи која је стално прекинута.

Телефон као највећи „крадљивац пажње“

Паметни телефони су постали део нашег свакодневног живота. Они нам помажу да комуницирамо, пронађемо информације, слушамо музику или се забавимо. Међутим, проблем настаје када телефон почне да контролише нашу пажњу. Једно кратко „проверићу само на секунд“ често се претвори у 10 или 20 минута скроловања. У међувремену смо погледали десетине објава, видеа и порука које брзо заборавимо, али наш мозак остаје уморан. Посебно је занимљиво да чак и присуство телефона на столу може да смањи концентрацију. Мозак подсвесно очекује нову поруку или обавештење, па део пажње стално остаје „на опрезу“. Због тога многи ученици кажу да им је тешко да уче дуже од неколико минута без проверавања телефона.

Шта пропуштамо док гледамо у екран?

Када смо стално усмерени на екран, дешава се нешто слично као у експерименту са горицом. Фокусирани смо на једну ствар, а пропуштамо много тога око себе. Можда не приметимо да је неко из друштва лоше расположен и да му је потребна подршка. Можда пропустимо занимљиву дискусију на часу. Можда не приметимо неку прилику, идеју или инспирацију.

Наша пажња је попут рефлектора – оно на шта је усмеримо постаје јасно, а све остало остаје у мраку.

Добра вест је да пажњу можемо да тренирамо. Као што тренирамо мишиће, можемо тренирати и пажњу. Мале промене могу направити велику разлику.

На пример:

- покушајте да учите 30 минута без телефона поред себе
- искључите нотификације док радите нешто важно
- фокусирајте се на једну ствар у једном тренутку
- направите кратке паузе уместо сталног прекидања

Веома брзо ћете приметити да се концентрација побољшава, а учење постаје ефикасније.

Мала вежба пажње

Пробајте следеће: током једног дана обратите пажњу на ствари које обично не примећујете.

Како изгледа школско двориште када застанете на тренутак?

Које звукове чујете док ходате ходником?

Колико људи гледа телефон док разговара са другима?

Можда ћете приметити много занимљивих детаља који су вам раније промицали.

На крају – питање за размишљање.

Експеримент са „невидљивом горилом“ нас подсећа на једну важну ствар: не видимо увек све што је пред нама. Оно што примећујемо зависи од тога где усмеримо пажњу. Зато је добро понекад застати и запитати се: да ли заиста гледамо свет око себе – или само екран испред себе?

Можда је управо у том тренутку, негде поред нас, нека „невидљива горילה“ коју до сада нисмо приметили.

„Пази на знакове! Они су свуда око нас, али ми, заузети собом и својим жељама, често пролазимо поред њих не примећујући их.“ – Иво Андрић

Александра Радуловић Зеленика,
психолог

ПРВАЦИ 2025/26.

Г 1/3

ПА 1/5

ГД 1/9

АТ 1/1

Г 1/2

Д 1/7

ДГ 1/8

ЛД 1/11

ТФ 1/10

REJTŐZŐ ÉPÍTÉSZEZET

„Rejtsd el: mutasd meg, hol senki nem keresné. Mutasd meg, úgy rejtsd el minden szem elé...”

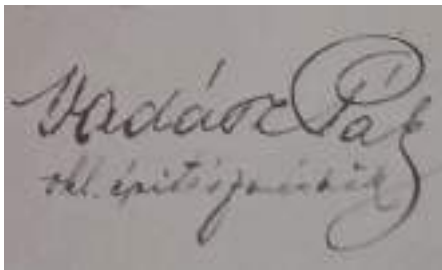
A SZABADKAI VÁROSI BÉRPALOTA ÉPÍTÉSZEZETI KÜLÖNLEGESSÉGEIRŐL

A Bérpalota és egykori építészeti kontextusa

Macskovics Titusz ötletterve fent és alul a Vadász Pál által jegyzett pallérterv

Vadász Pál építész-mérnök aláírása az eredeti tervrajzon

A felvonó felülnézeti rajza és a most megtalált fémlapocsksa az elektromos berendezés adataival

A városháza felé tájolt laternás saroktorony

Ha manapság a Városi bérpalota felől tudakozódunk, ritkán kaphatunk útbaigazítást. Ha viszont az egykori Ravel épületét keressük, nagyobb sikerrel járunk. Az egykori cukrászda, melynek belterét a néhai Gyöbér Károly alakította ki, ma már a múlté. Megtalálhatók viszont olyan rejtőző értékei, melyekre figyelmet szentel e cikksorozat.

A források alapján az épület 1912-ben készül el és 1913-tól üzemel. Egykori városi prominens személyiségek, városházi hivatalnokok lakhelyeül szolgált, valamint volt itt műterem, nyomda, illetve meg nem nem erősített, de hitelesnek tűnő információ szerint szabadkőműves találkozóknak is helyszínt biztosított. Tervezője a szakcsi születésű, műegyetemet végzett építész, Vadász (eredetileg Weiss) Pál. A szakirodalom szerint ez volt élete fő műve, mégha egyes részletek kidolgozásába más szakembereket is bekapcsolt. Az épület a bécsi szecesszió egyedi gyöngyszeme. A mostani elemzés azon építészeti elemekre reflektál, melyek mindeddig nem kerültek bemutatásra.

Az épületbe belépve feltárul annak impozáns beltere a ma már nem használt gázcsillárral, kékes árnyalatú fali kerámaiburkolattal és szökőkutakkal. Az oroszlánfejeket idéző zöld mázas kerámia vízköpők közül csak az egyik őrződött meg, az is sérült állapotban. A falak felületi plasztikája Mačković-féle épülethomlokzatokat

A padlás tervrajza, annak rejtőző értékeivel

idéz. Morvai-Rác Richárd történész kutatásai alapján tudunk egy egykori Vadász – Mačković ellentétről. Feltételezhetjük, hogy a vita azzal oldódott meg, hogy Vadász végül Mačkovićot is megbízta az enteriőr kialakításával. Az épületbe való bejutást a lakóközösség elnöke, Dér Seregély Edit biztosította számunkra, s mindezt ezúton is köszönjük.

A padló burkolata geometriai mintázatú cementlapokkal készült. A fő lépcső márvány taposókkal készült, melyet egykoron vörös szőnyeggel borítottak. Akülső körfolyosó szerkezetileg gyengén vasalt, Monier vagy Páris típusú betonlemez, barázdált felszínű cementlapokkal burkolva, fémrácsos korláttal szegélyezve.

A fő lépcsőház kerámiaburkolatának geometriai struktúrája és florális motívumokkal gazdagított felületi plasztikája, valamint a felvonó tisztán florális szecessziót idéző intarziái és homokfűvott üveglablakai építészetileg egységes egészet képeznek.

A szecessziós stílusú személylift igazi kuriózum Szabadkán, de még a környéken is. Jelenleg a padlástér szintjén került stabilizálásra, elektromotor hiányában ugyanis nem használható. A kabin vázszerkezete fém, padlózata deszkából van, mennyezete intarziás díszítésű furnérozott fa. Oldalfalai és a csúszóajtó deszkaváz szerkezetű, az azt kitöltő intarziás díszítésű kazettákkal, fózolt szélű tükrökkel és üvegtáblákkal. A kabin méreteit tekintve a padló 113cm x 120cm, a csúszóajtó 66cm x 190cm nagyságú és 27mm vastag, az oldalfalak vastagsága 37mm, magasságuk 193cm. A kabin mennyezete eléri a kb 225cm magasságot, amely profizott bordúrral csatlakozik a falakhoz. A kovácsoltvas rácsos védőajtó szintén a geometriai szecessziót jeleníti meg.

A padláson megtalálható a felvonó fém kötélodronya, annak talapzatával együtt, viszont a motor nélkül. Mindezek terhét két I-350 típusú profizott acélgerenda viszi át, eltérve az eredeti tervtől. A gerendák egyik oldalon épp a sérült falszakaszt terhelik. E cikk készítése során lezajló kutatómunka derítette ki, hogy a gépészeti és elektromos berendezést az egykori Reiner cég készítette. A most megtalált fémlapocska tartalmazza a berendezés számadatait, valamint a szecessziós stílusú betűkkel szedett cégfeliratot. Ennek alapján az épület lakóközösségének elnöke szakvéleményt kért és kapott Ivo Radinović nyugalmazott mérnöktől, majd ez év március 31-én telefonbeszélgetés során

Fali szökőkút az épület halljában a vízelvezetővel.
Fotó - Dubicsánac Kornél, G24 osztály

Csempékből kirakott florális motívum.
Fotó - Döme Leon G24 osztály

arról tájékoztatott, hogy a mérnöki vélemény szerint nem lehetséges a gép üzembe helyezése, mindinkább múzeumban lenne a helye. Szerencsére a lift alatti pinchelyiség erre célra éppen alkalmasnak tűnik.

A Politechnikai iskola G2/4 osztály burkoló szakos diákjaival több alkalommal is bejártuk a helyszínt, szemre vételezve azon elemeket, melyek az épület szerkezetben tantárgy keretein belül a kerettanterv szerinti témákhoz kapcsolódnak. Lehetőségük nyílt gyakorolni az okostelefon segítségével történő méretfelvételt és vízszintmérést is. Történt mindez azt követően, hogy megtörtént az első emeleti sérült falszakasz biztonsági dűccokkal való megerősítése, melyek szerepére a helyszínen részletesen is kitértünk. Lehetőségük nyílt megtekinteni, hogy néznek ki a falszerkezet vizsgálatát szolgáló „kutatóablakok”, amelyeket a Szabadkai Építőmérnöki kar szakemberei készítettek a lakóközösség megbízásából, akiket pedig e cikk szerzője riasztott. Sajnos megbizonyosodni látszik az eredeti feltevés: a repedések nemcsak a habarcsra hatolnak át, hanem a téglafalakra is.

A sérült falszakasz a dúccokkal. A lebontott portásfülke elemeit a Politechnikai iskola vette gondozásba.
Fotó - Dubicsánác Kornél, G24 osztály

A szecessziós stílusú felvonó részletei

Csoportkép a diákokkal a cselédlépcsőházban.
Fotó - Dubicsánác Kornél, G24 osztály

A felvonó gépháza a felcsévélt kötélrendszerrel. A megtalált fémlapocska adatai jelölt helyen olvashatók.

Egy résen át lehetőség volt fényképezni az egyik szellőzőakna belterét. Ezt az építészeti elemet Korhecz Benedek, egykori építőmérnök hallgató, „lichthof” elnevezéssel nevezi meg.

Ahol a padlás alaprajzán jelölve van, manapság is mindkét helyen megtalálható a ma már nem használt víztartály, melyek ugyanúgy működtek, mint a víztorony. A kémények és lichhofok falain kéményseprők, köztük Dobó Margit kézzegyei található. Áruklodó az 1944-es dátumozás: habár a kéményseprő szakma nem kimondottan nőkre jellemző, a férfiak kint voltak a fronton, így ennek az igen fontos munkának az elvégzése a nőkre hárult.

Az épület sarkait hangsúlyozó torony és annak sisakja császárfá, másnéven árbóc köré szerveződő ácsszerkezeten nyugszik. Ezt a szerkezetet köríves oldalfal gyámolítja. A főtér feletti torony valódi idő-kapszula, ugyanis azok az ácsok és bádogosok, akik a XX. század során munkálatokat végeztek az épületen, neveiket felírták vagy bevésték belülről vakolt és meszelt fal felületére. Ninković tanárnő arról tájékoztat, hogy a „Raffay Gyula” név iskolánk gyakorlati oktatója apjának nevét őrzi.

A padlás szintjén vesztegel a teherlift, melynek aknája ma már csak egy emeletnyi magasságban fut, egykor viszont a pincét és a padlásteret kötötte össze. A liftajtók

a cselédlépcsőház felé nyílnak. Ezen át a padlásról egész a pincébe is le lehet jutni. Ott mindmáig a falon függ egy tájékoztató fémtábla. A pincehelyiségek belülről közelíthetők meg, egy kivételével, és ez a személylift alatti helyiség, ahova az udvaron keresztül lehet lejutni.

Még nem lehet megmondani, hogy a romló állagú épületnek s vele együtt annak építészeti, kultúr- és ipartörténeti értékeinek mi lesz a sorsa, viszont annyit már tudunk, hogy a 2025-ben alapított, Szabadkai szecesszió gyöngyszemei alapítvány kész társfinanszírozóként fellépni a felújítási munkálatok során, az egykori portásfülke elemeit pedig a Politechnikai iskola vette gondozásba, hogy valamilyen módon megőrződjön az utókor számára.

Forrásmunkák:

G. Prčić Vujnovinć, V. Aladžić, M. Grlica: *Városteremtők I.: szabadkai lakóépületek a barokktól modernizmusig*, 2. Kiadás, Szabadka, 2008
Közszéki műemlékvédelmi intézet Szabadka: *Örökségvédelem 1*, Szabadka, 2006-2008

SzTL, „KATASTAR GRADSKIH ZGRADA - GR.NAJAMNA PALAČA”
<https://visitsubotica.rs/sta-videti/secesijski-objekat/zgrada-nekadasje-najamne-palate/> Hozzáférés: 2026.02.27.

<https://suboticacelix.wordpress.com/gradska-najamna-palata-i-kucni-red-1930-godine/> Hozzáférés: 2026.02.27.

Írta: Börcsök Pál Gábor, okl.építőmérnök

ПОСЕТА КОМПАНИЈИ МАСТЕРПЛАСТ

У оквиру блок-наставе, реализована је посета компанији „Мастерпласт“, где су ученици одељења Г 2/3, Г 3/2 и Г 2/4 имали прилику да се упознају са системима топлотне и звучне изолације и хидроизолације, разним врстама кровних фолија, системом суве градње и производима за малтерисање. Обишли су производњу стаклене мрежице, стиропора и стиродура. Пре обиласка погона за производњу, ученици су имали кратку обуку из БЗР.

Ученици су били у пратњи наставника практичне наставе Габор Данича и координатора практичне наставе Мирјане Мијатовић.

На крају сусрета, уручена је донацију у виду радних одела и материјала, јер је ове године „Мастерпласт“ пропратио наше ученике на Сајму образовања у Београду.

Захваљујемо се запосленима у компанији, посебно Габријели Балинт и Оливери Величковић.

СТРУЧНА ПОСЕТА БЕОЧИНСКОЈ ФАБРИЦИ ЦЕМЕНТА

У уторак, 30. септембра 2025. године, наставнице Бојана Орчић Кадивијевић и Мирјана Мијатовић ишле су са ученицима из одељења Архитектонски техничар АТ 1/1 у стручну посету фабрици цемента LAFARGE у Беочину, у оквиру блок-наставе из предмета Грађевински материјали.

на раду, након чега смо обишли делове фабричког производног погона.

Захваљујемо се организаторима из фабрике LAFARGE на гостопримству и пруженој прилици да се ученици упознају са процесом производње цемента.

Срдечно смо дочекани, уз корисно предавање – БЗР обуку и тестирање о заштити и безбедности

ПРАКТИЧНА НАСТАВА У РОТОГРАФИЦИ

Ученици одељења ГД 1/9 су 3. новембра 2025. године, у оквиру практичне наставе, посетили производни погон „Ротографика“ у Суботици и ближе се упознали са свим производним процесима унутар фирме и видели су како је изгледала производња графичких производа у време оловног слога.

Ученици су имали прилику да у реалним условима прате цео производни ток сложених графичких производа, укључујући аутоматизоване системе у оквиру припреме за штампу и израде штампарских форми, високопродуктивне машине табачне и ротационе офсет штампе, као и системе графичке дораде.

ИЗРАДА БЕТОНСКЕ ГАЛАНТЕРИЈЕ

Ученици одељења Г 3/3 су са наставником практичне наставе изливали бетон у калупе разних врста и облика, као и ивичњаке и плоче.

Након пуњења, калупи се постављају на вибросто, како би се бетон равномерно попунио у све углове калупа. Вишак смесе се равна мистријом или летвом. Почетно очвршћавање траје око 24 сата, док се потпуна чврстоћа постиже за 28 дана.

ДОНАЦИЈА ФИРМЕ AQVA THERM

Фирма AQVA THERM из Суботице донирала је алат и материјал у износу од 40.000 динара радионици за рад и обуку наших ученика првог разреда — инсталатере водовода, грејања и клима уређаја.

Захваљујемо се на донацији и позиву да наставимо даљу сарадњу.

ПОСЕТА ФАБРИЦИ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ГЛИНЕНИХ ПРОИЗВОДА

У среду, 5. 11. 2025. године, ученици одељења АТ 1/1 и АТ 2/1, заједно са својим наставницама Бојаном Орчић Кадијевић, Верицом Нинковић, Миром Тумбас и Душанком Тодић, посетили су фабрику за производњу глинених производа „Тоза Марковић“ у Кикинди.

Ученици су на овај начин утемељили знања стечена из уџбеника, а свима који су нас љубазно угостили и омогућили ову посету упућујемо искрену захвалност.

ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ

Тим за каријерно вођење и саветовање организовао је 21. новембра 2025. године у просторијама школе трибину „Примери добре праксе”.

Бивши ученици наше школе који су похађали смер Ликовни техничар, Ана Нишић, мастер ликовни уметник, смер Сликарство, Факултет ликовних уметности у

Београду, Миљан Секулић, основне академске студије, смер Фотографија, Академија уметности у Новом Саду и Лука Лучић, апсолвент на Академији уметности у Новом Саду, смер Дизајн видео-игара, пренели су садашњим матурантима одељења ЛТД 4/11, ЛТД 3/11, ФТ 4/10, ТМ 4/9 своја искуства и упознали их са својим каријерама.

ПОЧЕТНИЦИ У ПОСЛОВАЊУ

Уз подршку Регионалне развојне агенције „Панонрег“ Суботица, ученици одељења ТМ 4/9 и Г 3/3 похађали су „Обуку за почетнике у пословању“. Обуку је одржала менаџер за МСП Љубица Месарош у оквиру часова предузетништва. Након успешно завршене обуке

ученицима ће бити уручене и потврде које им могу у значајној мери помоћи приликом конкурисања у Националној служби за запошљавање за самозапошљавање.

ОБУКА ЗА ПОЧЕТНИКЕ У ПОСЛОВАЊУ

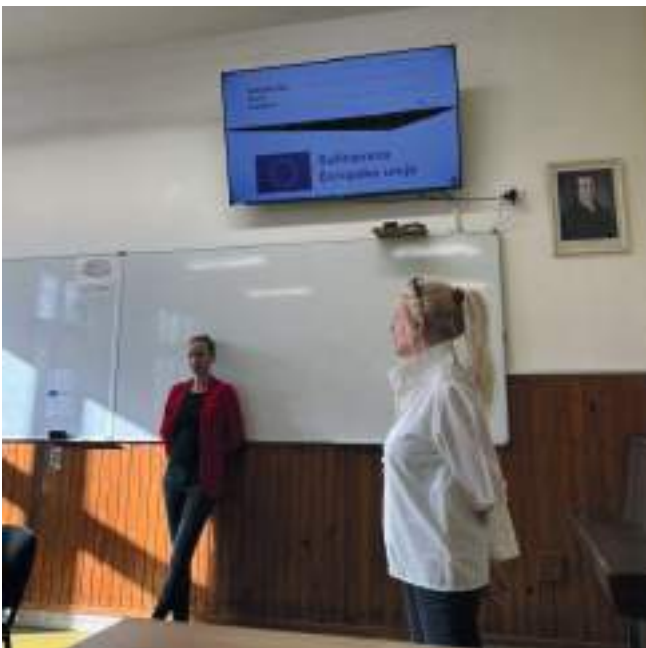
Тим за предузетништво и међупредметне компетенције организовао је обуку за почетнике у пословању, 1. децембра. 2025. године, уз велику подршку Развојне агенције „Панонрег“.

Полазници обуке били су ученици одељења Д 3/7 и АТ 4/1.

ЗАВРШЕН ЕРАЗМУС+ ПРОЈЕКАТ

Erasmus+ пројекат „Европске компетенције у стручном образовању 2024/2025“, финансиран од стране Европске уније, успешно је завршен након годину дана интензивних припрема, мобилности и стручног усавршавања ученика и наставника Политехничке школе у Суботици.

У оквиру пројекта, од 2. до 15. марта 2025. године, 15 ученика и четири наставника боравили су на стручној пракси у Румунији, у граду Сент Ђерђ, кроз програме мобилности младих и job shadowing активности за

наставнике. Стручна пракса реализована је у партнерским компанијама и институцијама VET Center Romania, прилагођеним образовним профилима: Архитектонски техничар, Дизајнер ентеријера и индустријских производа и Ликовни техничар.

КИШ КВИЗ

Јелена Лебовић и Коста Мамужић, ученици ЛТД 4/11 одељења, 28. новембра 2025. године учествовали су на традиционалном наградном такмичењу за ученике завршних разреда средњих школа „Киш квиз“, у организацији Фондације за омладинску културу и стваралаштво „Данило Киш“. У тесној конкуренцији међу ученицима осам суботичких средњих школа, представници Политехничке школе, након напете борбе, освојили су четврто место.

Јелена и Коста уложили су труд и показали спремност да своје знање одмере са вршњацима из других средњих школа и на томе им честитамо.

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ ДАБАР

Школско такмичење, у оквиру Међународног такмичења из рачунарске и информатичке писмености „Дабар“, одржано је у нашој школи од 1. до 5. децембра 2025. године, на ком је учествовало 202 ученика првог и четвртог разреда у категоријама Гига Дабар и Тера Дабар.

Ово такмичење је намењено свим ученицима основних и средњих школа који су заинтересовани за различите области рачунарства и информатике.

ТАКМИЧЕЊЕ ХАКАТОН

Ученице одељења ТМ 4/9, Драгана Шево и Бојана Ђурђевић, провеле су викенд од 5. до 7. децембра 2025. године у Београду и освојиле су друго место учествујући на престижном такмичењу „Метрополитан хакатон“, у оквиру

којег су током 24 сата имале задатак да пројектују сопствену компјутерску игрицу... Честитамо им на огромном успеху и захваљујемо што су у позитивном светлу представљале Политехничку школу.

КЕНГУР БЕЗ ГРАНИЦА 2026 – ПРАЗНИК МАТЕМАТИКЕ У НАШОЈ ШКОЛИ

Март је месец када математика добија посебан сјај. Бројеви, логика и идеје тада прелазе границе учионица и повезују ученике широм света у једну велику заједницу младих мислилаца. Тако је и ове године у нашој школи одржано међународно математичко такмичење „Кенгур без граница“, догађај који слави радозналост, упорност и лепоту математичког размишљања.

Ово такмичење има за циљ да подстакне веће интересовање ученика за математику и природне науке, развија логичко и комбинаторно мишљење, унапређује разумевање текстова и подстиче примену стеченог математичког знања у различитим ситуацијама. Јединственост овог такмичења огледа се у томе што ученици у целом свету, у више од 90 држава, истог дана размишљају о истим проблемима и решавају исте задатке које је одабрала међународна комисија састављена од математичара представника тих земаља. На тај начин математика постаје заједнички језик који спаја ученике различитих култура и народа.

Такмичење је одржано 19. марта 2026. године у 10 часова, када се учионица број 21 наше школе испунила тишином размишљања, листовима задатака и жељом ученика да пронађу најбоља решења. Ове године наша школа је имала 46 такмичара, који су са великом посвећеношћу и ентузијазмом приступили решавању задатака. Ученицима су подршку пружиле наставнице-ментори: Лидија Тиквицки, Ивана Секулић, Снежана Новић и Ружа Јеличић.

„Кенгур без граница“ није само такмичење – то је прилика да ученици открију радост размишљања, лепоту решавања проблема и задовољство када се до решења стигне стрпљиво, корак по корак. Управо у тим тренуцима рађа се љубав према науци и жеља

за новим знањем. Поносни смо на све ученике који су учествовали, јер су показали храброст да прихвате изазов, радозналост да траже решења и истрајност која је неопходна у свету науке. Надамо се да ће им ово искуство остати лепа успомена и подстрек да и даље истражују чаробни свет математике, јер када се идеје шире без граница, а знање дели са светом – математика постаје права авантура.

Организатори такмичења у нашој школи биле су наставнице Снежана Новић и Ружа Јеличић, које су се побринуле да све протекне у најбољем реду и у духу правог математичког празника.

Ружа Јеличић

ГАЛАКСИЈА КУП

Тим из наше школе под називом СМАРТ ПЛАНТ се пласирао у финале националног такмичења Галаксија купа.

Честитамо нашим ученицима и њиховом ментору на успеху и желимо им пуно среће у будућности!

ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО У ДИЗАЊУ ТЕГОВА

У суботу, 22. новембра 2025. године, одржано је Државно првенство у дизању тегова за узраст од 15 до 17 година.

Иван Ердег, ученик одељења ГФД 3/8, освојио је 1. место у дизању тегова.

Ученици наше школе освојили су 1. место - екипно, а такмичили су се: Иван Ердег, Адријан Шереш,

Радченко Демијан, Бењамин Киш Теркељ, Огњен Радуловић, Атила Хусар, Мате Баги, Алекс Молнар Биргермајер.

Честитамо нашим такмичарима и наставнику Чонгору Нађу!

ГРАДСКО ПРВЕНСТВО У ОДБОЈЦИ

У уторак, 25. новембра 2025. године, одржано је Градско првенство у одбојци за средње школе.

Мушка екипа је освојила треће место, док је женска екипа била пета.

Честитамо нашим такмичарима и наставнику Чонгору Нађу на постигнутим резултатима!

POGLED KROZ OBJEKTIV

Fotografija je nastala 1830-ih iz potrebe za mehaničkim i preciznim snimanjem vizualnih slika, podvig koji tradicionalne metode poput crtanja i slikanja nisu mogle postići s potpunom točnošću ili učinkovitošću, a danas je uveliko poznata izreka "Ukoliko nije fotografirano, nije se ni dogodilo!".

Za mene fotografija predstavlja mogućnost da cijeli svijet vidim kroz druge oči, da zauvijek zamrznem određen trenutak. Daje mi mogućnost da dam značaj nečemu što na prvi pogled ne izgleda vrijedno zapažanja, da učinim da svako može vidjeti lijepotu u nečemu što nikada ne bi pomislili takvim.

Kada sam prvi put ušla u ovu školu nisam ni mogla pretpostaviti koliko ću lepih, nezaboravnih iskustava steći kao i upoznati zanimljivih ljudi. Putem fotografije stekla sam razna nezaboravna iskustva.

Tijekom ovih godina upoznala sam razne ljude pomoću prakse. Kada smo imali zadatak da fotografišemo ljude bilo to na ulici ili kada rade često sam tokom rada stala i sa njima pričati, oni su me naučili razne stvari.

Neki su me naučili njihov zanat, dok su mi drugi pričali o svojim životima. Ponekad čak sam naišla i na neke koji su me naučili o povijesti grada koje nikada do sada nisam znala. Pomoću fotografije moji vršnjaci i ja smo otkrili i zanimljiva mjesta u Subotici koja su mnogi već zaboravili.

Svaka fotografija postaje osobni narativ, svjedočanstvo fotografova putovanja kroz život. Putovanja često produbljuju tu ljubav, predstavljajući i egzotične i svakodnevne prizore koji mole da budu ovjekovječeni.

Užurbana ulična tržnica, blagi sjaj izlaska sunca nad mirnim jezerom ili sirove emocije urezane na lice stranca. Svaka scena nudi novi izazov i priliku za snimanje nečeg uistinu jedinstvenog. Svijet postaje platno, a kamera četka.

Fotografija me je naučila da svaki kadar krije emociju, svaka sjena ima svoju dubinu, a svaka svjetlost priča svoju priču. Ona me je naučila strpljenju, pažnji i poštovanju prema trenutku. I možda je upravo to najveća ljepota fotografije, ta sposobnost da nas podsjeti da je svaki trenutak, ma koliko mali bio, vrijedan pamćenja.

Tea Narančić, FT 4/10

MATURALNO PUTOVANJE U BOSNU I HERCEGOVINU

Putovanje ispunjeno emocijama i nezaboravnim trenutcima

U petak, 20. ožujka, moj razred FT410 uputio se, zajedno s razrednicom Snežanom Nović, nastavnikom hrvatskoga jezika Brunom Dronjićem, završnim razredima na hrvatskom jeziku Medicinske škole i Gimnazije te s voditeljicama putovanja iz HNV-a, na naše maturalno putovanje. Na putovanju kroz Bosnu i Hercegovinu doživjela sam mnogo lijepih i snažnih trenutaka koje ću dugo pamtili. Posjetili smo Mostar, Stari most na Neretvi, rijeku Bunu u Blagaju, Međugorje i Sarajevo, a svako od tih mjesta ostavilo je poseban trag u meni.

U Mostaru, u kojem smo bili i smješteni, me najviše oduševio Stari most. Dok sam gledala kako se uzdiže iznad rijeke Neretve, osjećala sam se kao da sam zakoračila u neku drugu priču punu povijesti i tradicije. Šetnja starim ulicama bila je posebno iskustvo, a atmosfera grada bila je topla i živahna. Sarajevo me osvojilo svojom raznolikošću i dušom. Grad u kojem se susreću različite kulture i običaji djelovao je jako posebno. Šetali smo Baščaršijom, slušali zvukove grada i upijali svaki trenutak. Osjetila sam neku posebnu energiju koja me ispunila mirom i znatiželjom. Na rijeci Buni sam se opustila i uživala u prirodi. Voda je bila kristalno čista, a okruženje mirno i prekrasno. To je bio trenutak kada sam mogla zastati, udahnuti duboko i jednostavno uživati u tišini i ljepoti prirode. Posjetili smo Most na Neretvi, koji me također oduševio svojom ljepotom i pogledom na rijeku. Ipak, najposebniji trenutak za mene bio je u Međugorju. Tamo sam se rasplakala, ali ne od tuge nego od sreće. U meni su se pomiješale sve emocije koje sam dugo nosila (i lijepe i teške). Kao da su svi problemi koji su se skupljali u meni odjednom izašli na površinu. Osjetila sam veliko olakšanje i mir, kao da sam napokon pustila sve što me opterećivalo. To putovanje nije bilo samo obilazak mjesta, nego i jedno posebno iskustvo koje me promijenilo i ispunilo.

Kući smo se vratili u nedjelju navečer, 22. ožujka, puni dojmova i umorni. Svako od posjećenih mjesta ostavilo je sebe u meni, a ja sam se vratila bogatija za uspomene i osjećaje koje ću zauvijek nositi sa sobom.

Dunja Nimčević, FT 4/10

LEGKEDVESEBB NÉPTÁNCOS ÉLMÉNYEM

Gyerekkorom óta nagyon szeretem a néptáncot, de a legkedvesebb élményem egyértelműen az utolsó fellépésünkhöz kötődik, amikor a csoportommal részt vettünk a Gyöngyösbokréta és a Durindó rendezvényén.

A mi falunk Hajdújárás is képviseltette magát, és már hetek óta izgatottan készültünk a műsorra, mivel először mentünk úgy hogy én és párom, ívett készítettük el a koreográfiát. Minden próbán ott voltunk még akkor is ha fáradtak voltunk, vagy ha esett az eső. Tudtuk hogy ez nem csak egy fellépés lesz hanem egy igazi ünnep. A fellépés napján korán reggel gyülekeztünk a művelődési ház előtt, majd autókkal elindultunk a Gyöngyösbokréta és Durindó helyszínére Magyarittabéra. Amikor elindultunk, éreztük hogy, valami különleges fog történni, és ez fel is dobta a kedvünket. Már az autóban ünepeltünk és buliztunk, mikor megérkeztünk, mindenhol viseletben lévő embeneket láttunk. A levegőben kürtöskalács, és sült kolbász illata szállt, a színpad mellett szólt a tambura zene. Mielőtt színpadra léptünk, nagyon izgultam. A szívem hevesen vert, a tenyerem izzadt. A párom rám mosolygott, és azt mondta, „Ne izgulj, együtt megcsináljuk.” Ekkor valahogy, minden félelmem elmúlt. Amikor felcsendült a zene, mintha elrepült volna minden gondolat a fejből! Csak a ritmust éreztem, a lábam vitte a tempót a szoknya perdült, csizma kopog a deszkán ,ekkor megnyugadtam. A produkció végén mindenki tapsolt néhány ember meg is könnyezett. Amikor vége lett a műsornak, elmentem meghallgatni az értékelést mint korografus. Nagyon dícsérték a csapatot, az egyik zsűritag azt mondta „Le a kalappal öcsi, én felvennélek az együttesembe koreográfusként!” Ekkor nagyon boldog lettem, majd elmentünk bulizni egyúttá színpad melletti sátorba később arra lettünk figyelmesek, hogy szólítanak minket a színpadra, hogy átadják a Gyöngyösbokréta és Durindó zászlaját, ami azt jelenti, hogy a következő évben nálunk lesz az esemény.

Nagyon örülök, hogy a párom és az én munkám és időnk beleáldozásával a falunk elnyerte ezt a címet hogy 2026-ban a Gyöngyösbokréta és Durindó Hajdújáráson lesz megszervezve, és ezért a csapatra is büszke vagyok, akik vették a fáradságot, hogy hidegben melegben, hóban, és sárban is tudjunk próbálni, felkészülni az eseményre.

Varga Martin, GFD 3/8

EGY NYÁRI EMLÉK

Nyáron nagyon sok szép élményben volt részem, s bár nyáron nem sokszor voltam otthon, egyáltalán nem bántam meg. Sok csodálatos emberrel ismerkedtem meg, és remélem megmarad a kapcsolat, amit a nyár folyamán alakítottunk ki.

A nyári szünet harmadik hetén jött el az a nap, mikor a legelső, kéthetes tábor végéhez értünk. Minden résztvevő számára a nyarunk egy meghatározó emléke lett az egymással eltöltött két, csodálatos hét, amire Budapesten került sor. Gyorsan haza kellett jutnom, mivel két nap múlva már a családommal indulnunk kellett volna Montenegróba. Én nem is tudtam elképzelni, hogy hogyan működik a magyarországi tömegközlekedés, de szerencsére volt egy lány, Annabella, akivel együtt tudtam utazni. Egy házaspár kivitt minket a vasútállomásra, és bár nem Magyarországon élek, és nincs diákigazolványom, sikerült találni egy olyan kedvezményt, ami által külföldi fiataként nekem sem kellett kifizetnem a jegy teljes árát. Annabellát már régebb óta ismertem, de ezen a héten kerültünk igazán közel egymáshoz, hiszen sok dologban hasonlóan gondolkodunk, ezért is tudtunk nagyon sokat beszélgetni egymással. Gyorsan meg is érkezett a vonatunk, ami majd Szegedre visz minket. Amikor felszálltunk, nagy volt a tömeg, és jó pár vagonot végig kellett járnunk, mire találtunkhelyet. Ez egy négy személyes ülés részen volt, ahol már ült egy idős pár. Mivel nem volt máshol hely, megkérdeztük, hogy odaülhetünk-e, ők pedig szívesen fogadtak minket. Mindketten nagy csomagokkal voltunk, hiszen sok dolog kellett a két hétre, ezért betuszkoltuk a táskáinkat a lábainkhoz. Bár nem volt túl sok helyünk, végül mégis elfértünk mind a négyen. Mostmár a helyünkön ülve vártuk az ellenőrt, aki nem sokkal később fel is bukkant a vagon végében. Szép sorban haladt, egyre közelítve hozzánk, ellenőrizve az utazó emberek jegyeit. Nem telt sok időbe, mire mi kerültünk sorra. Annabella jegyével nem volt semmi gond, és az idős pár jegyei is megfelelőnek bizonyultak. Végül én is átadtam a jegyemet az ellenőrnek, remélve, hogy minden rendben lesz. A nő arckifejezése viszont nem ezt sugallta. Kiderült, hogy valami félresikerült, és az autómata, aminek segítségével megvettük a jegyeket az állomáson, menetjegy helyett helyjegyet adott ki, amivel nem utazhattam. A félreértés kiküszöbölésének érdekében úgy beszéltek meg, hogy ameddig a jegyellenőr a többi utas jegyeit is leellenőrzi, addig Annabella és én megpróbáljuk megoldani a helyzetet. Az viszont nem tűnt könnyű feladatnak, mivel az applikáció, amin keresztül meg tudtuk volna venni a megfelelő jegyet, sajnos nem töltött be, a vonaton lévő wifi nem volt elég erős hozzá. Néhány nekifutás után megbékéltünk azzal, hogy ezt most nem tudjuk elrendezni, így nem maradt más választásunk, mint hogy megvárjuk, amíg az ellenőr visszaér hozzánk. Beletelt 10-15 percbe, mire ez megtörtént, mi pedig elmondtuk neki a helyzetünket. Szerencsére végső megoldásként a nőnél is meg tudtuk venni a jegyet, és elengedte a büntetést, nem kellett többet fizetnünk, amiért a vonaton vettük meg a jegyet. Az út további része zökkenőmentesen zajlott, jót beszélgettünk Annabellával. Visszanézve nagyon vicces élmény volt, de abban a pillanatban elég kínosan éreztük magunkat! Mikor a vonat megérkezett a Szegedi pályaudvarra, mosolyogva meséltük el mindezt a családomnak, akik vártak minket a peronon.

Bár a nyár többi része is nagyon élvezetes és szép volt, ez egy különleges élmény maradt mindkettőnk számára.

Ország Karolina, GFD 3/8

УСАМЉЕНА КЛУПА

Сваког дана седим на истој клупи у школском дворишту. Није ништа посебно - само истрошена дрвена клупа поред учионице број седам, али некако је моја. Одатле могу да видим све; не на чудан начин, само... примећујем.

Средина је марта. Ветрови су још хладни, сунце се крије иза облака, а гране дрвећа су скоро празне, само пар танких пупољака најављује пролеће. Волим кад је облачно. Та сива светлост чини да све око мене изгледа тише, мирније, као да је свет заустављен на тренутак.

Видим ученике како пролазе ужурбано, ранци им поскакују, главе погнуте док журе негде. Видим пријатеље како се смеју заједно, показују нешто смешно, деле мале шале од којих им очи сјаје. Понекад неко махне, и ја узвраћам, иако их заправо не познајем најбоље. Њихов мали осмех и мене натера да се насмејем, а некад видим и свађе. Руке превише машу, гласови се дижу, лица се црвене од љутње. Онда, полако, неко погне главу, неко други уздахне, и као да олуја никада није ни била, само мали таласи у уобичајеном ритму.

Примећујем и тихе тренутке. Девојку која понавља градиво и припрема се за провере знања, дечака који се наслонио на зид, гледа у телефон, правећи се да не мисли ни о чему, али знам да мисли.

Понекад замишљам њихове приче. Можда пријатељи који се смеју имају тајне које деле само шапатам. Можда они који се свађају брину о нечему великом што нико не види. Можда су они највеселији – најтужнији, можда су они најмирнији – најзадовољнији, можда су они најгрубљи – најнесрећнији, а они најскромнији – најмудрији, и свако од њих има своју животну причу.

Понекад гледам дрвеће. Гране су још голе, али ветар их нежно њише, а скривено сунце прави сенке које се полако померају по дворишту. Волела бих да могу остати овде заувек, док свет делује овако мирно и лагано, чак и када је у покрету.

Седети овде сам није усамљеност. То је... посматрање, учење. Тихо се смешкати свету док се око мене креће, јер иако сам само једна особа на тој једној клупи, могу да видим све - смех, сузе, мале доброте, мале олује. И некако, то чини да се осећам као да сам део тога, чак и када седим сама на усамљеној клупи.

Викторија Бошњак, ПА 1/5

МОТИВ ЈУНАШТВА У ЕПСКИМ ПЕСМАМА

Мотив јунаштва је веома важан у српским епским песмама у којима су чувени јунаци приказани као храбри људи који се боре за свој народ, част и слободу.

Најчешће се спомињу јунаци као што су Марко Краљевић и Милош Обилић, који показују снагу и храброст. У епским песмама јунаци се често боре против непријатеља и штите слабије од себе. Њихова храброст није само у снази, већ и у поштењу и спремности да помогну другима. Мотив јунаштва показује како су наши преци ценили храбре и поштене људе. Кроз ове песме, преносе се важне поруке о части, верности и љубави према отаџбини. Ове песме су настајале у тешким временима, када је народу била потребна нада и охрабрење. Због тога су јунаци у песмама често приказани на тај начин да буду узор другим људима. Такође, у епским песмама јунаци показују велику верност свом народу и спремност да се жртвују за опште добро. Њихова дела показују колико је важно бранити правду и помагати онима који су у невољи и због тих особина они остају упамћени као прави примери борца за слободу своје отаџбине.

Част, храброст и доброта истакнутих јунака у епским песмама нас и дан-данас подсећају колико су то важне особине за све нас.

Милица Николић, ПА 1/5

Лена Васиљевић, ЛТД 1/11

Маша Делић, ЛТД 2/11

Зорица Савић, ЛТД 1/11

Ања Пејовић, ЛТД 2/11

Бојана Кнежевић, ЛТД 4/11

Маја Жунић, ЛТД 4/11

Ленка Тодосијевић, ЛТД 4/11

Теона Иловац, ЛТД 4/11

Јелена Лебовић, ЛТД 4/11

Бојана Кнежевић, ЛТД 4/11